Asiantuntijalausunto

21.2.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: U 12/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK kiittää saamastaan kuulemiskutsusta ja mahdollisuudesta lausua tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta.

Valtioneuvosto on nostanut analyysissään monia tärkeitä huomioita esiin komission valmistelemasta esityksestä, joita on helppo tukea. MTK tukee lähtökohtaisesti metsäkadon torjuntaa, mutta haluamme kuitenkin vielä tarkentaa muutamaa U-kirjeessä esille nostettua asiaa.

Maailmanlaajuisesti metsäkatoa eri tutkimusten mukaan maatalouskäyttöön siirtyvästä maa-ala on 10 – 13 miljoonaa hehtaaria, josta EU:n osuus on U-kirjeen mukaan noin 10 prosenttia. Maailmanlaajuisesti ehdotuksen vaikutus jää alle prosenttiin vuosittaisesta metsäkadosta. Komission arvion mukaan ehdotuksen mukaisilla toimilla vähennettäisiin vuosittaista maailmanlaajuista metsäkatoalaa noin 72 000 hehtaaria. Ehdotuksen hallinnollisen taakan hinnaksi on arvioitu kertaluonteisesti 5 000 - 90 000 euroa vuodessa yhtä toimijaa kohti riippuen yrityksen toimitusketjujen monimutkaisuudesta ja metsäkatoon liittyvästä riskistä. Toistuvat kustannukset olisivat tämän jälkeen kokonaisuudessaan 158 – 2 354 miljoonaa euroa vuodessa. Metsäalalla jopa 4,3 % tuonnin arvosta.

Maailman metsäkadosta 80 prosenttia aiheutuu maataloustuotannon laajentumisesta. Suomessa vastaavasti maatalouteen metsätaloudesta siirtyvää alaa on mainittu 2 000 – 4 000 hehtaaria, mikä on 10 – 20 prosenttia suomalaisesta metsäkadosta. Valtaosa Suomessa siirtyy rakentamiseen ja infrastruktuurin käyttöön. Kokonaismetsäala Suomessa on 22,8 miljoonaa hehtaaria mukaanluettuna kitumaat. Suomessa pystytään selvittämään tarkasti, mistä peltorekisteriin uudet lohkot ovat peräisin. Tarkkuus on eri tasolla kuin mitä tietoa on EU:n ulkopuolelta saatavissa. Toimenpiteet on asetettava samalle tasolle kuin heikoin tiedon tarkkuus antaa mahdollisuudet.

Jos Suomessa asiaa tarkastellaan käytettävissä olevan informaation tarkkuuden perusteella, esityksen soveltaminen aiheuttaa merkittävää haittaa myös Suomessa yksittäisten tilojen kehittämiselle. Jossain määrin ongelmaa voitaisiin helpottaa sallimalla tilankohtainen raivioiden korvaaminen metsityksellä tai esimerkiksi alueellisella luontoarvokaupalla. Oleellisempaa olisi maakohtaisessa riskienarvioinnissa arvioida kokonaiskuvaa, jossa Suomessa maatalouskäyttöön siirtymä metsäala on merkitykseltään erittäin vähäinen. Käytännössä myös lohkokohtainen seuranta on erittäin vaikea järjestää, kun samasta kohteesta lähtee eri jakeita moneen kohteeseen käyttöön/jatkokäsittelyyn. Toisaalta naudanlihasta EU:ssa tiedetään syntymä-, kasvu- ja teurastuspaikka täsmällisesti, mutta Brasilian tuonnista tiedetään vai, missä päin maata eläin on ollut 3 viimeistä kuukautta.

Suomessa lähtökohtaisesti kaikki metsät uudistetaan metsänkäyttöilmoituksen jälkeen tehtävien hakkuiden jälkeen. Suomessa tästä syntyisi metsäomistajille vain uutta, turhaa byrokratiaa. Metsän osalta due diligencen

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

edellyttämä riittävän huolellisuuden edellyttämä seuranta toteutuu ja Suomi voidaan todeta matalan riskin alueeksi. Edes Suomessa ei ole mahdollista aukottomasti tietää, miltä metsäkuviolta sellupaalissa oleva kuitu on peräisin. Kuitupuu sekoittuu ennen jalostusta esimerkiksi lähikuljetuksessa ja terminaaleissa.

Metsien tilan heikentämättömyyden vaatimus on vaikeasti määriteltävä ja siksi myös vaikeasti toteutettavissa. Metsänomistajien oikeusturvan näkökulmasta tämä on vaikeasti hyväksyttävä asia. Suomessa, missä metsä aina uudistetaan hakkuu jälkeen, ei aiheudu merkittävää metsäkatoa eikä metsän tilan heikentämistä.

Määritelmien epäselvyys on johtamassa väärään lopputulokseen. Nyt keskeneräisen poliittisen prosessin tulos ollaan siirtämässä komission tulkittavaksi delegoidulla säädöksellä. Erityisesti metsäasioissa mutta myös maataloudessa on kysymys kansallisesta omien tuotanto-olojen osaamisesta, olemassa olevista kansallisista lainsäädännöistä ja mahdollisuuksista. Näistä päätöksistä pitää vastata poliittisella tasolla eikä siirtää valtaa komissiolle.

Tuoterajaus herättää monia kysymyksiä. Erityisesti EU:n Mercosur-maiden neuvottelema vahvistamaton kauppasopimus kasvattaa merkittävästi siipikarjatuotteiden tuontimahdollisuutta EU-alueelle. Käytännössä soijalla on rehuna erittäin suuri merkitys siipikarjan lihantuotannossa. On vaikea ymmärtää, miksi EU-tuottajat joutuvat selvittämään soijan tuotantoketjun metsäkatovapautta, mutta EU:hun tuotavalta siipikarjalta tätä ei edellytettäisi. Tuontiproteiinista riippuvaiselle EU:n elintarviketuotannolle esityksestä aiheutuu merkittävät lisäkustannukset.

Kuten U-kirjeessä todetaan, lainsäädännön taannehtiva voimaantulo ei ole hyväksyttävää. Käytännössä lainsäädännön toimeenpanon valmistuttua pitää olla siirtymäaika myös siihen, mistä päivästä alkaen metsäkatoa voidaan analysoida, jotta tarvittavat todentamisjärjestelmät voidaan rakentaa.

Juha Ruippo
MTK